ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΛΗΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ

Κάποιος ἐπῆγε κάποτε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Βολταῖρο στὸ Φερνέϋ καὶ τοῦ αὐτοσυστήθηκε ὡς «ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων».

— Ἔχω τὴν τιμήν, τοῦ εἶπε, ν' ἀνήκω στὴν ἐπαρχιακὴ Ἀκαδημία τοῦ Σαλόν, ποὺ καθὼς θὰ ξέρετε κύριε, εἶνε κόρη τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

— Μὰ πῶς ; Βέβαια ! ἀπήντησε μὲ τὸ περίφημο καυστικόν του ὕφος ὁ Βολταῖρος. Εἶνε μιὰ πρώτης τάξεως κόρη. Ποτέ μου δὲν ἄκουσα...νὰ λὲν γι' αὐτὴν τὸ παραμικρό !...

***

Ρωτοῦσαν κάποτε τὸν διάσημο Μαλβύ, γιατὶ δὲν ἔθετε ὑποψηφιότητα γι' ἀκαδημαϊκός.

— Ἐὰν ἤμουν μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπήντησεν αὐτός, θὰ ρωτοῦσαν ἴσως : «Πῶς τὸν ἐξέλεξαν ἀκαδημαϊκό ;» Προτιμῶ λοιπόν, νὰ ρωτοῦν : «Γιατὶ δὲν τὸν ἔχουν βάλει στὴν Ἀκαδημία !...»

***

Ὁ ἀββᾶς ντ' Ἀλαρὺ εἶχε κατορθώσει νὰ εἰσαχθῇ «ρουσφετολογικῶς» στὴν Ἀκαδημία, χωρὶς νὰ ἔχῃ παρουσιάσει κανένα σύγγραμμα.

Κάποτε, ἐπῆγε νὰ κάμῃ μιὰν ἐπίσκεψη σὲ κάποιον διάσημο ἀκαδημαϊκό, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔτυχε νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του. Ὁ ντ' Ἀλαρὺ ἄφησε τὸ ἐπισκεπτήριό του καὶ ἔφυγε. Σὲ λίγο, ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἐγύρισε στὸ σπίτι συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ κάποιον φίλο του συγγραφέα. Τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ εἶδε σὰν ἄνοιξε τὴν ἐξώπορτά του, ἦταν τὸ ἐπισκεπτήριο τοῦ ἀββᾶ.

— «Ἀββᾶς ντ' Ἀλαρύ» ! εἶπε μὲ ἔκπληξη δείχνοντας τὸ μπιλιέτο στὸ φίλο του. Πρώτη φορὰ τὸν ἀκούω ! Ἔχει γράψει τίποτε ;

— Πῶς !...Τό...ὄνομά του ! ἀπήντησεν εἰρωνικῶς ὁ συγγραφεύς, κοιτάζοντας τὸ μπιλιέτο.

πού πέρτουν κάτω ὀγκώδη καὶ ἐπιδιδόμενα νὰ διακρίνῃ κανεὶς στὰ χείλη του τὸ χαμόγελο ἢ τὴ συμπάθεια ἢ τὸ μῖσος. Χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὴ κίνησι στὸ σῶμα του τὸ κεφάλι του γυρίζει ταχύτατα γύρω του σὰν νὰ σχεδιάζῃ ἕνα στρατήγημα, ἢ ἀπὸ τὸ ὕψος ἑνὸς βωμοῦ νὰ κατασκοπεύῃ καὶ νὰ ἑτοιμάζεται νὰ ὁρμήσῃ ἐναντίον κάποιου πασᾶ. Τὸ σκοῦρο φόρεμά του εἶνε ἀσημοκέντητο καὶ φέρνει γύρω στοὺς ὤμους δυὸ χρυσοκέντα μεταλλίνια στόματα λιονταριῶν μὲ ἀλουσίδα χρυσῆ.

Ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ τὸν εἶδα τὰ χείλη του δὲν ἐκινήθηκαν παρὰ γιὰ νὰ εἰποῦν ἕνα... «Μπουζιόρνο...» μὲ φωνὴ σὰν ἀπὸ ὑτόκωφο βουχηθμό.

Μὲ τὸ κολοσσιαῖο του στῆθος, τὴν ἀγρία ἔκφρασι τῶν χαρακτηριστικῶν του, καὶ τὰ σύννεφα ποὺ φαίνονται νὰ βαρένουν τὸ μετωπό του μοιάζει μὲ τοὺς σκιεροὺς ἐκείνους σταχτόμαυρους ὀγκώδεις βράχους τῆς Μακρυπελαίας ποὺ φαντάζουν ἀπὸ μακρυὰ σὰν φυσιογνωμίες ἀνθρώπινες.

Φαίνεται σὰν νὰ βλέπῃ, ὅτι μαζί του σβύνει μιὰ ὁλόκληρη ἐποχὴ καὶ ὅτι εἶνε ὁ τελευταῖος πολεμιστὴς τῶν ἡρωϊκῶν καὶ φεουδαρχικῶν χρόνων τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Τὰ χρόνια τῶν ἀγώνων ἐπέρασαν. Κλέφτες καὶ καπετανέοι κοιμοῦνται στὶς καλύβες τους. Ἡ ἡγεμονία τους κατελύθη. Τώρα ἀπὸ τὸ Ἄργος στὸ Χαρβάτι χρειάζεται διαβατήριο. Πρέπει νὰ ὑπακούουν ὅλοι στὸν Μπίρπα - Γιάννη, ποὺ δὲν ἔχει θίξει ποτὲ τὴ λαβή τοῦ γιαταγανιοῦ. Σήμερα τὸ πᾶν εἶνε ἡ πέννα. Τὸ σπαθὶ δὲν εἶνε τίποτε. Οἱ γέροι κλέφτες ἐπέθαναν. Ὕστερα ὁ πρόεδρος ἔδωσε τὸ σημεῖο τῆς ἀναχωρήσεως καὶ σὲ λίγο ἐξεκίνησαν μὲ τὶς σημαῖες μπροστά.

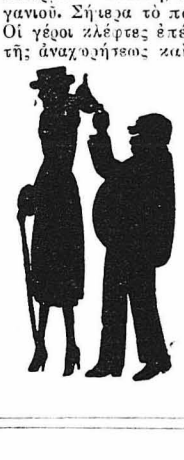

Ἐπήγαιναν πεζοὶ ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τὰ ἄλογα καὶ τὶς ἀποσκευές.

Καὶ σὲ λίγο ἔβλεπα ἀπὸ ψηλὰ τὴν ἐπίσημη συνοδεία ποὺ ἔφευγε πίσω μας. Παρ' ὅλη τὴ φοβερὴ ζέσεη εἶδα νὰ βαδίζῃ ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων μὲ σταθερὸ βῆμα αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴ γαλάζια ρενδικότα ποὺ τὸν εἶχε ἤδη τσακίσῃ ἡ ἡλικία καὶ ποὺ δὲν εἶχε παρασκευατθῆ ἡ ζωή του γιὰ τέτοιους κόπους. Ἐκεῖνοι ποὺ τὸν περιστοίχιζαν εἶχαν τὸ ὕφος ἀνθρώπων ποὺ ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ τὸν ὑπερασπίσουν ἀπὸ ἕναν κίνδυνο, προασπίζοντας ἔτσι τὴν ἰδέα ποὺ ἀντιπροσώπευε. Γιατὶ ἦταν ὁ μόνος μέσα σὲ ὅλους ποὺ ἦταν ἄοπλος.»

Κ.

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Μετὰ τὸν κεραυνὸν ἡ...βροχή ! Ὁ Σωκράτης...δανδῆς ! Ἡ «Νεφέλες» τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ ὁ Σωκράτης. Μιὰ συμβουλὴ σ' ἕναν σπάταλο. Ἡ ματαιοδοξία τοῦ Ἀντισθένους. Τὸ πλέον ὀρεκτικὸ φαγητό.

Ὁ Σωκράτης, ὡς γνωστόν, δὲν τὰ περνοῦσε διόλου καλὰ μὲ τὴ γυναίκα του τὴν Ξανθίππη, ἡ ὁποία τοῦ δημιουργοῦσε διαρκῶς διάφορες σκηνές. Κάποτε ἀφοῦ ἐγκρίναξε καὶ τὸν ἐστόλισε μὲ τὰ ὑβριστικώτερα ἐπίθετα, ἐκνευριστιένη ἀπὸ τὴν στωϊκότητα μὲ τὴν ὁποία τὴν ἄκουγε ὁ φιλόσοφος, ἄρταξε τὸ...δοχεῖο τῆς νυκτὸς καὶ...τὸν περιέλουσε μὲ τὸ περιεχόμενό του ! Οὔτε καὶ τότε ὅμως ἐταράχθηκε ὁ Σωκράτης. Ἀφοῦ σκουπίσθηκε ἐγύρισε σὲ δυὸ—τρεῖς φίλους του ποὺ παρευρίσκοντο στὴ σκηνὴ αὐτὴ καὶ τοὺς εἶπε ἀπαθέστατα :

— Βλέπετε πῶς ἔχω δίκηο ὅταν ἰσχυρίζομαι ὅτι..μετὰ τὸν κεραυνὸ ἐπακολουθεῖ πάντοτε...βροχή !...

***

Ὁ Σωκράτης, ὡς γνωστόν, εἶχε τὰ μαλλιά του κοιμένα σύρριζα. Στὴν νεότητά του ἐντούτοις δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο. Ἦταν κι' αὐτὸς ἐξαιρετικὰ κομψευόμενος. Εἶχε μακρυὰ μαλλιὰ τὰ ὁποῖα μαλιστα ἐφρόντιζε νὰ τυρώνῃ καὶ νὰ... «ὀντουλάρῃ» τακτικώτατα! Κάποτε λοιπόν, ποὺ εἶχεν ἐκδράμει σὲ μίαν ἐξοχή, κουράστηκε καὶ ἀφελέστατα ξαπλώθηκε στὰ χόρτα γιὰ νὰ κοιμηθῇ. Μερικὰ παιδιὰ τότε ποὺ παίζαν ἐκεῖ κοντὰ ἀποφάσισαν νὰ τὸν πειράξουν. Ὅταν λοιπὸν εἶδαν ὅτι τὸν εἶχε πάρει γιὰ καλὰ ὁ ὕπνος, τὸν ἐπλησίασαν καὶ χωρὶς νὰ τὰ ἐννοήσῃ τοῦ ἔδεσαν τὰ μαλλιά του, τοῦφφες-τοῦφφες, στοὺς θάμνους ποὺ βρίσκονταν κοντὰ στὸ κεφάλι του ! Σὲ λίγο ὁ φιλόσοφος ξύπνησε. Μόλις ἀντελήφθη τὸ παιχνίδι ποὺ τοῦ εἶχαν παίξει τὰ παιδιὰ ἀντὶ νὰ θυμώσῃ ἔπῆρε ἕνα ψαλλίδι καὶ... ἔκοψε τὰ μαλλιά του ! Κι' ὅταν ἀργότερα, τὸν ἐρώτηταν πῶς εἶχε γίνει σὲ τέτοια χάλια, ἀπήντησεν ἀπαθέστατα :

— Μερικὰ παιδιὰ ἀνέλαβαν νὰ μὲ διδάξουν τὴν ματαιότητα τῶν ἐγκοσμίων !

***

Ὁ Σωκράτης δὲν ἐπήγαινε ποτὲ στὸ θέατρο, γιατί, καθὼς ἔλεγε, στὸ θέατρο δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ καθίσῃ... ἀναπαυτικά. Ὅταν ἐπαίχθηταν οἱ «Νεφέλες» ἐντούτοις τοῦ Ἀριστοφάνους, στὶς ὁποῖες ἐσατυρίζεσο καυστικώτατα, ἐπῆγε μεταξὺ τῶν πρώτων. Γιὰ νὰ δείξῃ δὲ τὴν περιφρόνησή του πρὸς τὸ ἔργο αὐτό, στὴ μέση τῆς παραστάσεως... σηκώθηκε ἀποτόμως ὄρθιος γιὰ... νὰ τὸν δοῦν καλὰ καὶ οἱ θεαταὶ ποὺ τυχὸν δὲν τὸν ἐγνώριζαν ἐξ ὄψεως!

***

Κάποιος σπάταλος παρεπονεῖτο στὸν Σωκράτη ὅτι εἶχε ἀνάγκην χρημάτων.

— Καὶ γιατὶ δὲ δανείζεσαι... ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου, ἀφαιρῶν, ἕνα ποσὸν ἀπὸ τὰ ἔξοδά σου ; τοῦ ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.

***

Ὁ φιλόσοφος Ἀντισθένης, ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς τῶν «κυνικῶν» καὶ διδάσκαλος τοῦ Διογένη, ἐδίδασκε τοὺς πολίτας νὰ περιφρονοῦν τὰ πλούτη, τὰ μεγαλεῖα καὶ τὴν ἡδονήν. Γιὰ νὰ θέσῃ δὲ σ' ἐφαρμογὴ τὶς θεωρίες του, ἐφόρεσε ἕναν κουρελιασμένο μανδύα, ἐπῆρε ἕνα μπαστοῦνι, κι' ἄρχισε νὰ ζῇ ζητιανεύοντας. Ὁ τρόπος ὅμως αὐτὸς τῆς ζωῆς του, κάθε ἄλλο ἦταν παρὰ σεμνὸς καὶ ταπεινός. Περιφρονοῦσε δηλαδὴ ἀφ' ἑνὸς τοὺς πλουσίους καὶ ἀφ' ἑτέρου τοὺς ζητοῦσε ἐλεημοσύνη !

Κάποτε, συνηντήθη στὸ δρόμο μὲ τὸ Σωκράτη. Ὁ Ἀντισθένης τότε πλησίασε τὸν φιλόσοφο καὶ τὸν ἐκύτταξε περιφρονητικά, ἀνεμίζοντας, συγχρόνως, ἐπιδεικτικὰ τὸν κουρελιασμένο του μανδύα.

— Ὦ, Ἀντισθένες ! τοῦ εἶπε τότε ὁ Σωκράτης. Μέσα ἀπὸ τὶς τρύπες τοῦ μανδύα σου, ἀντικρύζω ὅλη τὴ ματαιοδοξία σου !...

***

— Ποιὸ εἶνε τὸ καλλίτερο ὀρεκτικό ; ρωτήταν κάποτε τὸν Σωκράτη.
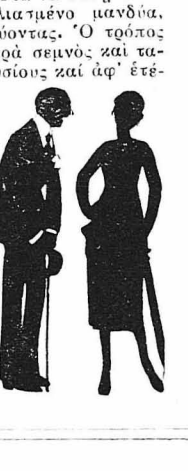
— Ἕνας καλὸς περίπατος ! ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.